

4. Черняга П.Г. Використання ГІС-технологій в землевпорядному проектуванні / П.Г.Черняга, С.В. Булакевич // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва: зб. наук. пр. – Л.: «Львівська політехніка», 2005. – С. 290–294.

ПІДПРИЄМНИЦЬКА АКТИВНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Гошовська А.В., аспірант, НУ «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

Інноваційно-технологічний розвиток визначається дією низки факторів. Аналіз факторів будь-якого явища чи процесу є одним з ефективних засобів пізнання його внутрішніх особливостей. Ось чому так важливо окреслити сукупність факторів, які визначають інноваційно-технологічний розвиток регіону, розкривши особливості впливу кожного фактора загалом, а також на його територіальну та компонентну структуру.

Фактор (англ. factor – посередник, від мат. factor – той що робить, від facio – роблю) – це :

1. Умова, рушійна сила, причина будь – якого процесу.
2. Агент, якому доручається продати товар і якого наділено у зв'язку з цими значними повноваженнями.
3. Один з основних ресурсів виробничої діяльності підприємства й економіки в цілому (земля, праця, капітал, підприємництво); рушійна сила економічних, виробничих процесів, що справляє значний вплив на результати економічної діяльності [3].

Найновіше розуміння фактору з точки зору регіоналістики викладене у роботі Е.Б. Алаєва. Під фактором вчений розуміє сукупність сил, необхідних для здійснення процесу. Фактори – це ланцюжок причинно-наслідкових зв'язків, умов, що регулюють кількісні та якісні характеристики процесу і являють у сукупності механізм процесу [1].

Одним з визначальних чинників інноваційно-технологічного розвитку є підприємницька активність населення – ініціатива у започаткуванні власної справи. Виявити її опосередковано можна на підставі малих підприємств, індивідуальних підприємців, а також фермерських господарств.

За статистичними оцінками, в регіоні підприємницьку активність, виявляє приблизно третина зайнятих, серед яких основну частку становлять підприємці-фізичні особи.

Однією з причин, яка змінила форму поведінки економічно активного населення регіону, є безробіття. Нині суб'єкти малого підприємництва забезпечують зайнятість 50% офіційно зареєстрованих безробітних. Залучення їх до трудової діяльності сприяє зниженню соціального напруження у суспільстві, запобігає деградації робочої сили та маргіналізації окремих верств населення. Саме з цієї причини на суб'єкти малого підприємництва у розвинених країнах припадає 50% зайнятого населення і 70-80% нових робочих місць [2].

У Львівській області простежується тенденція до зайнятості, яка характеризується низькою продуктивністю праці (самозайнятість, зайнятість індивідуальною підприємницькою діяльністю). Завдання такої зайнятості – забезпечення елементарного виживання значної частини населення.

На даний час мале підприємництво знаходиться на стадії розвитку, про що свідчить показник кількості малих підприємств у розрахунку на 10 тис. жителів, який в Україні становить 75, а у Львівській області – 79 підприємств [2]. Стандартами для розвинених країн світу передбачено від 500 до 600 малих підприємств на 10 тис. населення, а частка зайнятих на малих підприємствах від загального числа зайнятих повинна становити 50-60%, при показнику 18,3% у Львівській області. За видами діяльності найбільша частка малих підприємств у регіоні припадає на торгівлю та ремонтні послуги, операції з нерухомим майном, оренду, консультаційні послуги, промисловість. Рівень зайнятості на малих підприємствах регіону вищий порівняно з середнім рівнем в державі та становить 80% від аналогічного максимального показника. Порівняно з розвиненими країнами його можна оцінити як недостатній. Зайнятість на малих підприємствах Львівської області становить менше 22% рівня розвинених країн, а їхня кількість на 10 тис. населення – менше 12%. Однак у регіоні існують значні потенційні можливості для розвитку малого підприємництва, в тому числі інноваційного.

За останні роки структура малих підприємств за видами економічної діяльності практично не змінилася. Діяльність малого підприємництва у сфері торгівлі та послуг залишається більш привабливою, ніж виробнича діяльність. Найбільш малих підприємств функціонує у гуртовій і роздрібній торгівлі. Однак, кількість торговельних підприємств в останні роки зменшується через

активізацію діяльності підприємців-фізичних осіб. У сфері послуг спостерігається переорієнтація малих підприємств на надання ринкових послуг, зокрема у транспортній галузі. У виробничій сфері найбільше підприємств зосереджено у харчовій і легкій промисловості. Вони виробляють третину промисловості продукції регіону, працюючи здебільшого на місцевих сировинних ресурсах і залишаючись для регіону галузями спеціалізації. Частка малих підприємств у загальній їх кількості характеризується незначною територіальною диференціацією. Цей показник коливається від максимального значення 95,5% у Турківському до мінімального значення 74,4% у Сокальському районі [2]. У місті Львів частка малих підприємств у загальній кількості є нижчою, ніж у середньому по області. У першому випадку це можна пояснити майже повною відсутністю середніх підприємств, у другому – навпаки, їхньою наявністю у видобувній промисловості, у третьому - в обробній промисловості.

Для Львівської області характерний високий рівень концентрації малих підприємств. Так, частка малих підприємств, зосереджених у Львові, містах обласного значення та 20-ти адміністративних районах області, становить 55,3, 13,9 і 30,5%, тоді як частка населення у них становить 28,9, 13,7, 57,4% відповідно [4]. З точки зору просторового розміщення високий рівень концентрації малих підприємств спостерігається на території, де можливо отримати додатковий дохід за рахунок використання: обмеженого ресурсу (агровиробничі регіони з родючими землями і рекреаційними ресурсами), монопольного положення (прикордонні регіони), наявності підвищеного попиту на продукцію (великі адміністративні центри).

Отже, одним із напрямів підвищення рівня інноваційно - технологічного розвитку є розвиток малого підприємництва, особливо на території Львівської області. Діяльність суб'єктів малого підприємництва регіону позитивно позначається на регіональному використанні місцевих ресурсів, розширює зайнятість населення і насичує внутрішній ринок товарами й послугами. Таким чином, рівень концентрації й ефективності функціонування малого підприємництва детермінує структурні та просторові аспекти інноваційно-технологічного розвитку в регіоні.

Список літератури:

1. Алаев Э.Б. Социально-экономическая география: понятийно-терминологический словарь / Э.Б. Алаев. - М.: 1983. – 350 с.

2. Головне управління статистики у Львівській області: бази даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lv.ukrstat.gov.ua/>.

3. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.enbv.narod.ru/text/Econom/encyclo/str/E-817.html.

4. Інноваційна діяльність у Львівській області за 2012 рік: статистичний збірник. – Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2013. – 65 с.

ВЗАЄМОВПЛИВ ТРАЄКТОРІЙ РОЗВИТКУ БАЗОВИХ КЛАСТЕРІВ ТА ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

*Гусак В.Г., здобувач кафедри менеджменту,
ЧДТУ, м. Черкаси, Україна*

Сучасні умови розвитку регіонів вимагають нових технологій об'єднання суб'єктів господарювання, одним з видів яких є регіональні кластери [1-3]. Важливу роль для стійкості розвитку базового кластера відіграє стратегія його діяльності. В даний час в сфері бізнесу стратегія це система організаційно-економічних заходів по досягненню довгострокових цілей розвитку; генеральний напрямок діяльності кластера, що забезпечує узгодження цілей і можливостей; ефективна ділова концепція по досягненню конкурентних переваг господарюючих суб'єктів кластера; засіб досягнення цілей; дослідження майбутнього, аналіз можливих сценаріїв розвитку базового кластера і його складових частин; постановка цілей і вироблення відповідної політики з їх досягнення; ідея, що дає переваги в конкурентній боротьбі; система способів управління; сукупність перспективних орієнтирів.

Сутність економічної стратегії на рівні базового кластера полягає у відповіді на чотири найважливіші питання:

За своїм змістом стратегія враховує основні базисні процеси в рамках базових регіональних кластерів і в їх зовнішньому середовищі, можливості зростання економічного потенціалу. В основі вироблення стратегії та її практичної реалізації лежать стратегічні управлінські рішення: орієнтовані на майбутнє і на постійні зміни у зовнішньому середовищі і всередині базового кластера; пов'язані із залученням значних матеріальних ресурсів, широким використанням інтелектуального потенціалу і безперервно розвиваються